

Opció A: Text de Josep Lozano, *Crim de germania*, València, Tres i Quatre, 1981, p. 188-189.

1. Comprensió del text

Es donen suggeriments només sobre aquelles qüestions més complexes i que convé posar en comú entre tots els correctors.

a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. [1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]

Tema: La necessitat s'imposa per damunt de la por i de les normes/ La crueltat/ La repressió/ La pobresa i la necessitat de robar/ La intolerància religiosa

Parts bàsiques del text:

Primera part: marc general de l'acció

-Primer paràgraf (línies 1-2): descripció del context físic de l'acció (la nit serena, el cel...).

Segona part: la història es focalitza sobre el cos penjat (sensacions negatives)

-Segon paràgraf (línies 3-5): presentació del penjat.

-Tercer paràgraf (línies 6-12): descripció del penjat a partir de la qual el narrador infereix qui podia ser aquest, què devia haver passat i quan.

-Quart paràgraf (línies 13-14): la narració continua concretant-se i presenta un detall esfereïdor (el cos put i s'ha volgut amagar la pudor).

Tercera part: la història es focalitza sobre el cos penjat (sensacions positives)

-Cinquè paràgraf (línies 15-19): el narrador descobreix que el penjat duu una arracada d'argent.

-Sisè paràgraf (línies 20-23): el narrador explica que va sentir la temptació de robar l'arracada.

Quarta part: desenllaç de la narració.

-Setè paràgraf (línies 24-27): malgrat la por i el respecte per l'ajusticiat i atesa la necessitat (la fam), el narrador sembla que decideix prendre-li l'arracada.

b) Resumeix el contingut del text amb una extensió màxima de 10 línies. [1 punt]

Resposta semioberta.

c) Digues cinc exemples de recursos expressius de caràcter literari presents al text. [0'5 punts: 0'1 punt per cada exemple de recurs expressiu]

Es tracta d'un text literari, fonamentalment narratiu i descriptiu. Presenta l'estructura de plantejament, nus i desenllaç de l'acció. S'organitza amb una presentació general de la situació i una progressiva concreció de la narració i de la descripció.

Hi ha una adjectivació variada i rica, posada al servei de la recreació de les escenes i de la generació de sensacions en el lector; cf. tot el primer paràgraf i arreu del text ("els ulls desencaixats, el cabell llarg i untós" (l. 8-9), "cos corrupte" (l. 13), etc.). Això inclou l'ús d'expressions metafòriques i de comparacions: "la lluna, majestuosa, navegava plena pels confins del cel" (l. 1-2), "l'olor del peix es menjà la que deixava anar el cos del condemnat" (l. 14), "el feia bambolear com una síndria" (l. 15), "vaig sentir un soroll estrany, com un gemec llunyà" (l. 21), "La por i el respecte feien presa de mi, però també el ventre em cantava incòmode" (l. 26)... En la mateixa línia, la tria lèxica i la isotopia afavoreixen la creació de l'atmosfera plàcida (primer paràgraf), la caracterització del penjat com a musulmà (tercer paràgraf) o la pudor que produïa el cos (tercer i quart paràgrafs).

Es combina la narració en primera persona i la reproducció, en estil directe o indirecte, del procés mental del jo del narrador en el moment de l'acció: hi ha les seues impressions, els sentiments i les pors davant els fets narrats, els dubtes i les interrogacions que es plantejava, i

les invocacions i les oracions a la divinitat. Tot això augmenta la versemblança del relat i permet implicar-hi més el lector.

d) Identifica la veu o les veus del discurs que hi ha al text. [0'5 punts]

Hi ha la veu del narrador que presenta l'acció en primera persona. Aquest narrador, de manera directa o indirecta, presenta també els seus propis pensaments, dubtes, temors, invocacions a Déu, etc.

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats: [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si contesten malament, cada error descompta 0'25. El descompte d'aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]

1. *ganes de* (línia 1): sonora
2. *vaig veure* (l. 4): sonora
3. *portava* (l. 9): tancada
4. *descobert* (l. 17): oberta

b) Substitueix els elements connectors següents per uns altres d'equivalents dins del text. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta]

1. *però* (línia 3): *ara bé, no obstant això, això no obstant, tanmateix.*
2. *encara que* (l. 7): *tot i que, malgrat que*
3. *perquè* (l. 14): *a fi que, per tal que.*
4. *tanmateix* (l. 21): *a pesar d'això, no obstant això, això no obstant, però*

c) Digues el significat que prenen aquestes paraules o expressions al text o dóna'n un sinònim. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta]

1. *assabentí* (línia 6): 'Adquirir coneixement d'una notícia'; *sabí, fui sabedor.*
2. *sobtar* (l. 9): 'Quelcom que s'esdevé bruscament, d'improvís, sorprendre (algú)'; *sorprendre, estranyar, agafar o prendre per sorpresa.*
3. *mitigar* (l. 13): 'Fer menys viu'; *esmortir (o esmorteir), reduir, dissimular, amagar, ocultar, rebaixar.*
4. *deixava anar* (l. 14): 'Produir, fer que surta un efecte'; *emanar, produir, amollar.*

3. Expressió i reflexió crítica

a) Explica les característiques més importants de la producció poètica de Salvador Espriu. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

b) Escriu un text de característiques semblants al que has llegit de Josep Lozano, sobretot quant al registre, a la tipologia, a les veus del discurs i als recursos expressius. Pots fonamentar-te en fets reals o imaginaris, en alguna novel·la o en algun conte que hages llegit, o en alguna pel·lícula que hages vist. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

En els apartats de **Comprensió del text** i d'**Expressió i reflexió crítica**, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l'expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors gramaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: *del home/del home* o *Castello/Castello*, 1 falta; però, *del hort/del home* o *Castello/qüestio*, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0.

Opció B: Text de Maria Nunes, «Sobre el llenguatge», *Núvol, el digital de cultura*, <http://www.nuvol.com>, 01-02-20141.

1. Comprensió del text

Es donen suggeriments només sobre aquelles qüestions més complexes i que convé posar en comú entre tots els correctors.

a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. [1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]

Tema: La substitució lingüística (del gaèlic i del català)/ Colonització i substitució lingüística/ Escola i toponímia en el procés de substitució lingüística i de colonització

Parts bàsiques del text:

1. Primera part: introducció del tema

-Primer paràgraf (línies 1-6): l'obra teatral *Translations* se centra, segons el seu propi autor, en el llenguatge.

-Segon paràgraf (línies 7-10): es concreta més el tema de l'obra i del text; paral·lelisme entre la colonització i la substitució del gaèlic per l'anglès i la situació del català.

2. Segona part: anàlisi del tema

-Tercer paràgraf (línies 11-16): l'escola i la toponímia són peces clau en el procés de substitució lingüística causada per la colonització.

-Quart paràgraf (línies 16-21): la importància de l'escola en el procés de colonització.

-Cinquè paràgraf (línies 21-25): es vincula l'anàlisi dels factors de colonització i substitució (escola i toponímia) amb l'acció de l'obra de teatre: es crea una nova escola nacional (en anglès) i la toponímia del país es traduirà a l'anglès.

3. Tercera part: conclusió

-Línies 26-27: les dues darreres línies serveixen de conclusió de tot el text: es pretén esborrar la llengua del país.

b) Resumeix el contingut del text amb una extensió màxima de 10 línies. [1 punt]

Resposta semioberta.

c) Identifica la tipologia textual i especifica almenys dos trets característics d'aquesta tipologia presents al text. [0'5 punts: 0'25 per la identificació; 0'125 per tret]

Es tracta d'un text argumentatiu. L'autor comença donant notícia sobre una obra teatral. Després de presentar breument el tema d'aquesta obra i alhora que n'explica més detalladament el contingut, aprofita per a exposar críticament i raonadament què significa un procés de colonització quant a la supervivència de la llengua i la cultura minoritzada. L'autor mateix estableix el paral·lelisme entre la situació descrita per la peça teatral (la substitució del gaèlic per l'anglès, el paper que hi fa l'escola i l'estratègia d'eliminació de la toponímia pròpia) i la realitat catalana. No evita de mostrar-se crític davant aquest procés i emfatitza el paper de la llengua i de l'escola en la pervivència d'una cultura. Segueix, doncs, un procés de raonament sobre el qual fonamenta l'estructura argumentativa del text.

La posició de l'autor es fa present per mitjans diversos al text (elements de modalització): l'ús de la primera persona ("si *em* demanessin que concretés, diria que [...]") i especialment d'elements lèxics (noms, verbs, adjectius) que denoten valoració, subjectivitat i un presa de posició davant el tema tractat ("Un tema *oportú i candent*, d'un paral·lelisme tan *inevitable* amb la *nostra pròpia* situació", "la *instrumentalització* de la llengua com una eina *fonamental* en l'*estratègia colonitzadora*", "La desaparició d'una llengua és una *fractura irreparable*, més quan *és causada* per una *imposició colonitzadora*"...).

Com correspon també a un discurs argumentatiu, el text es tanca amb una conclusió, en aquest cas breu i formulada en termes també modalitzats: "*Ras i curt*: l'objectiu és *desterrar* la llengua pròpia i *esborrar-la literalment del mapa*".

d) Identifica el registre lingüístic i especifica almenys dos trets característics d'aquest registre presents al text. [0'5 punts: 0'25 per la identificació; 0'125 per tret]

El text presenta un registre formal (estàndard) o culte. Aquest registre és propi, sobretot, del canal escrit que exigeix un cert grau d'elaboració. En aquest cas, es tracta d'una crònica sobre l'estrena d'una obra teatral publicada en la premsa (digital). El text inclou una reflexió de

contingut, sobretot, sociolingüístic. Cal destacar, quant al lèxic, la presència de terminologia específica del camp de la lingüística, de la sociolingüística i de la història i de mots del llenguatge general més tost formal; i, quant a la sintaxi, l'ús d'oracions d'una certa complexitat. S'hi fa servir la modalitat estàndard i, doncs, són escassos els marcadors geolectals.

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats: [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si contesten malament, cada error descompta 0'25. El descompte d'aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]

1. *una obra* (línia 3): s'elideix
2. *ens obliga* (l. 8): sonora
3. *exemplars* (l. 15): tancada
4. *responen* (l. 20): oberta

b) Indica a quin element del text fan referència els pronoms febles subratllats i quina funció sintàctica realitzen. [1 punt: 0'125 per la identificació; 0'125 per la funció sintàctica]

1. quan se li preguntava per la intenció política del seu text (línia 6): '[es preguntava] a l'autor de l'obra'; CI.
2. forçosament ens obliga a reflexionar-hi (l. 8): '[reflexionar] sobre la nostra pròpia situació històrica'; CRèg.
3. i això ja ho posaren en pràctica els romans (l. 14-15): 'això, substituir la llengua'; CD.
4. l'objectiu és desterrar la llengua pròpia i esborrar-la literalment del mapa (l. 26-27): 'la llengua pròpia'; CD.

c) Digues el significat que adquireixen aquestes paraules al text o indica'n un sinònim. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta]

1. *paral·lelisme* (l. 7): 'Correspondència o concordança per semblança entre dues coses o dues persones'; *correspondència, concordança, semblança, paregut, proximitat, relació*.
2. *instrumentalització* (l. 9): 'Acció d'instrumentalitzar; l'efecte', '[Acció de] Servir-se abusivament (d'algú o d'alguna cosa) com a instrument per a aconseguir un fi', '[Acció de] utilitzar (algú o alguna cosa), servir-se'n com un instrument per a aconseguir un fi particular'; *utilització, ús*.
3. *llegat* (l. 12): 'Allò que hom llega en el testament', 'Allò que una generació llega a una altra'; *herència, patrimoni*.
4. *aliè* (l. 26): 'D'altri', 'Estrany, que no té relació amb una persona, que no té part en una cosa'; *estrany, no propi, foraster*.

3. Expressió i reflexió crítica

a) Explica en quina mesura el context sociopolític dels anys posteriors a la Guerra Civil fins als anys 70 condiciona la producció narrativa de l'època. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

b) Segons Maria Nunes, el tema que tracta el text que acabes de llegir és actual i té paral·lelismes amb «la nostra pròpia situació històrica» (línia 7-8). Escriu tu un text de característiques semblants a aquest, sobretot quant al registre, a la tipologia i als recursos expressius. Cal que aprofites tot el que has estudiat sobre la qüestió i que reflexiones sobre aquesta situació nostra i aquests paral·lelismes. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

En els apartats de Comprensió del text i d'Expressió i reflexió crítica, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l'expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors gramaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: del home/del home o Castello/Castello, 1 falta; però, del hort/del home o Castello/qüestio, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0.